

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

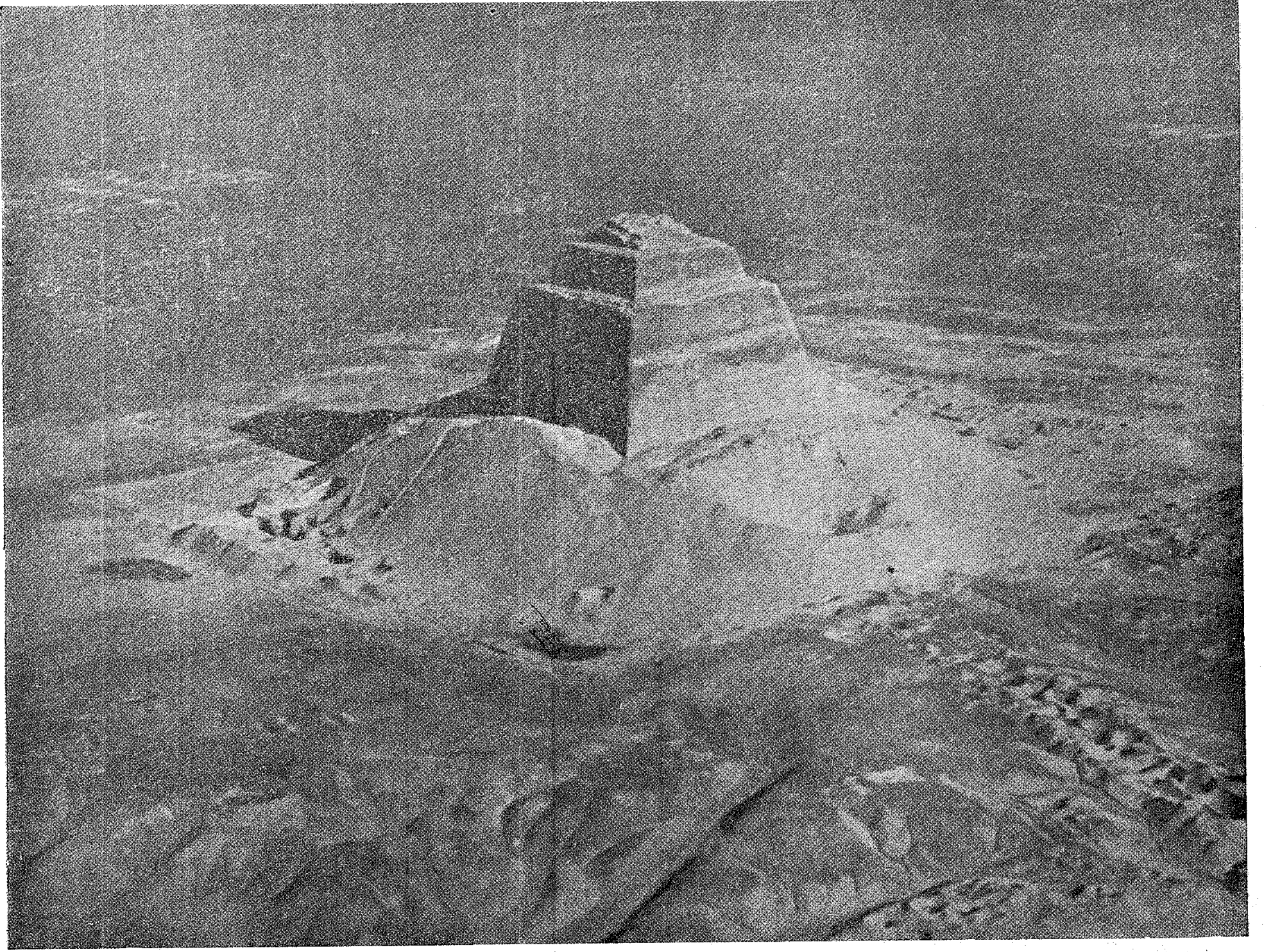
— NIETZSCHE—

Cilt: V

Ankara, 14 Şubat, 1929

Sayı: 116

İlim ve San'at Haftası

“Cihan medeniyetinin beşiğine,, semalardan bir bakış

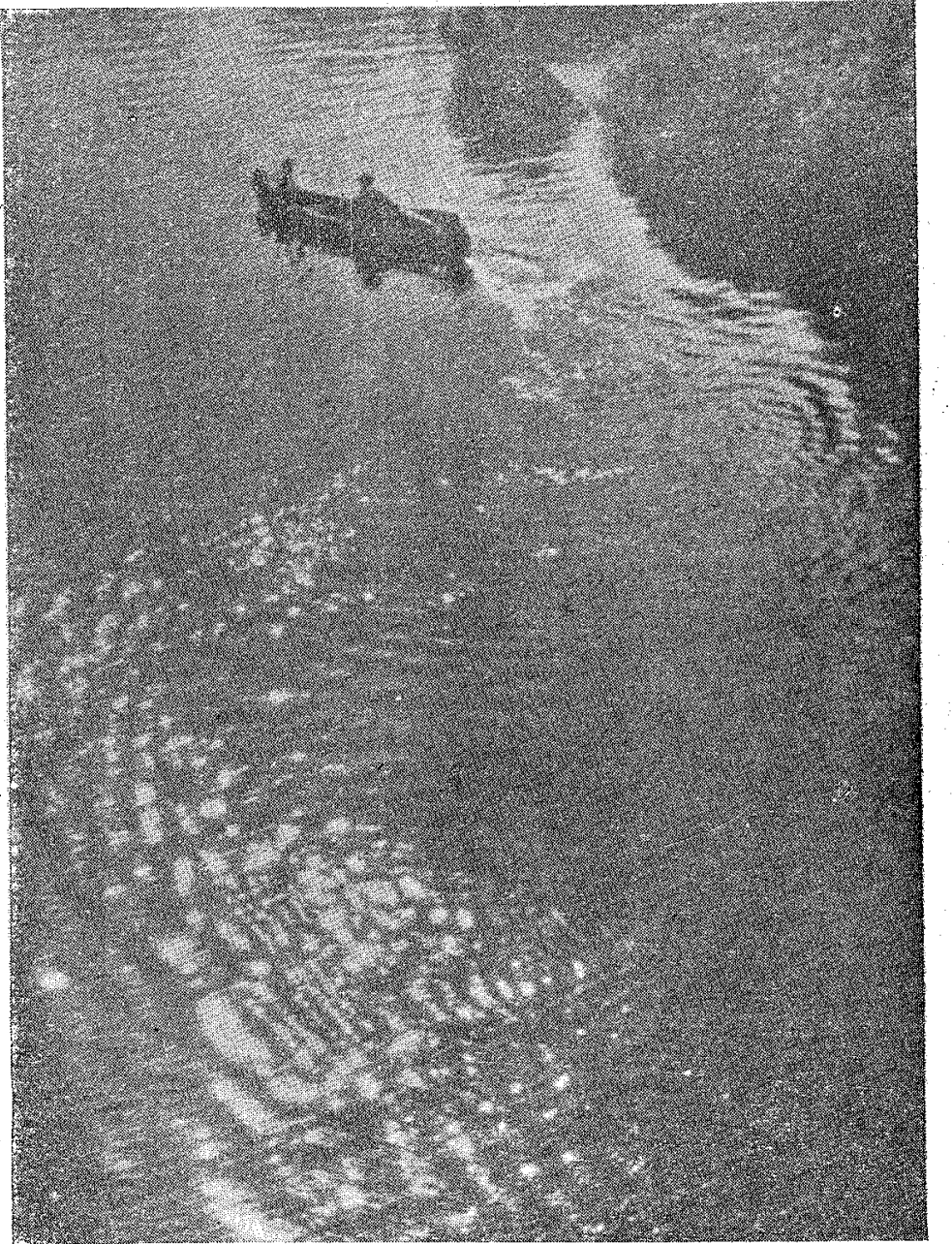
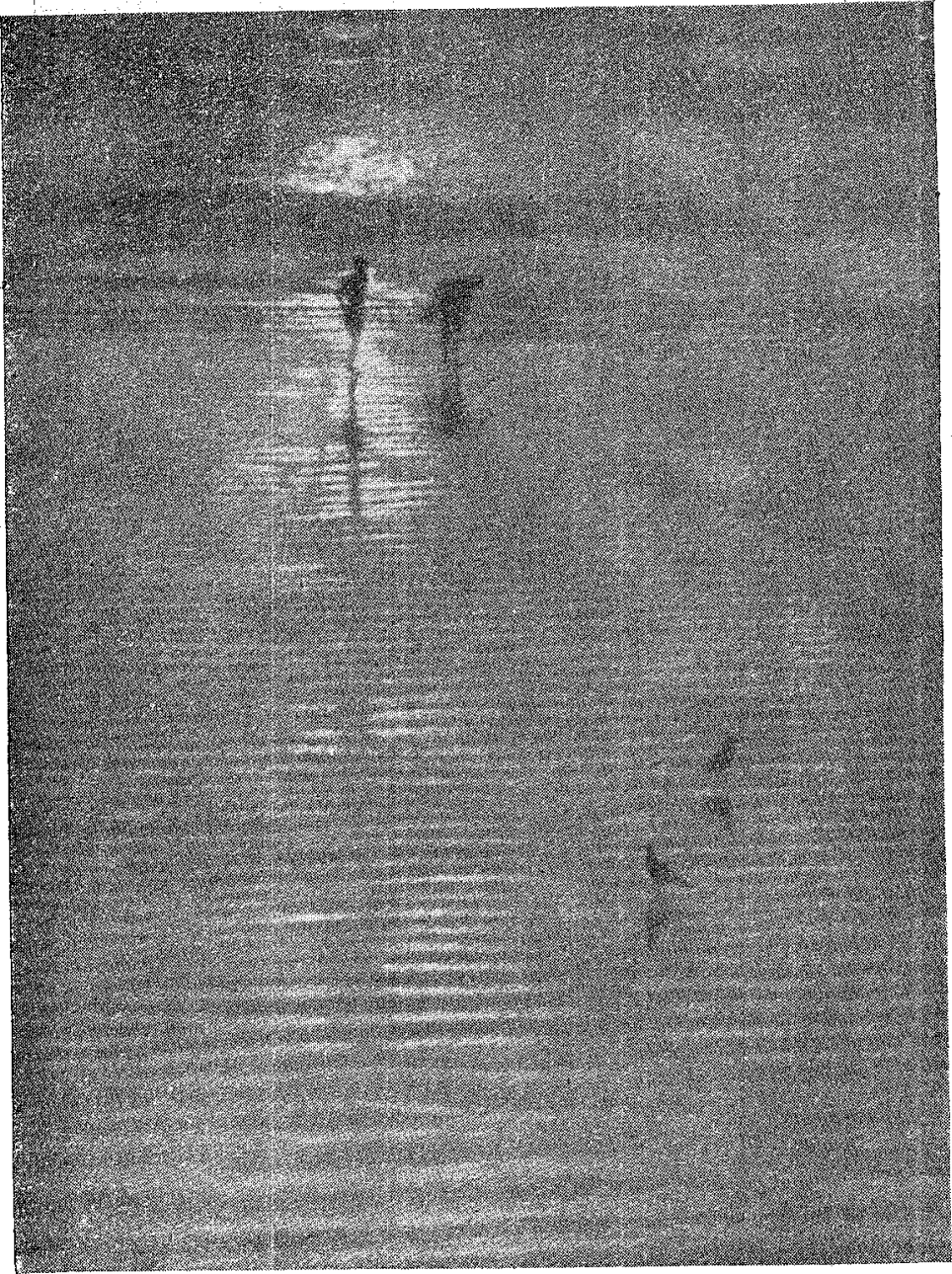
Fotoğraf ve san'at

Sanayii nefise içerisinde edebiyat, resim, heykeltraşi ve mimarının ne büyük mevkiler işgal ettiğini biliyoruz. Şimdiye kadar bu san'atlar arasında kendisine hiç bir yer ayrılmamış olan fotoğrafçılık, kendisinden esirgenen bu mevkii zorla elde etmiş bir mevkide bulunuyor. Hakikaten fotoğraflar tabiatla mevcut olan varlıkların kopyesinden başka bir şey değildir. Esas itibariyle bir iki el hareketiyle elde edilen bu resimler retuş neticesinde çok cazip ve san'atkârane bir şekle girerler. Fotoğrafçılıkta san'at işte buradan başlar. Bu sahada (poz)unda büyük bir mevkii vardır. Avrupa ve Amerikada bir çok fotoğraf san'atkârları vardır ki bir artistik fotoğrafa sahip olmak için haftalarca uğraşırlar. Bakınız bunlardan birisi ne diyor: «İyi bir

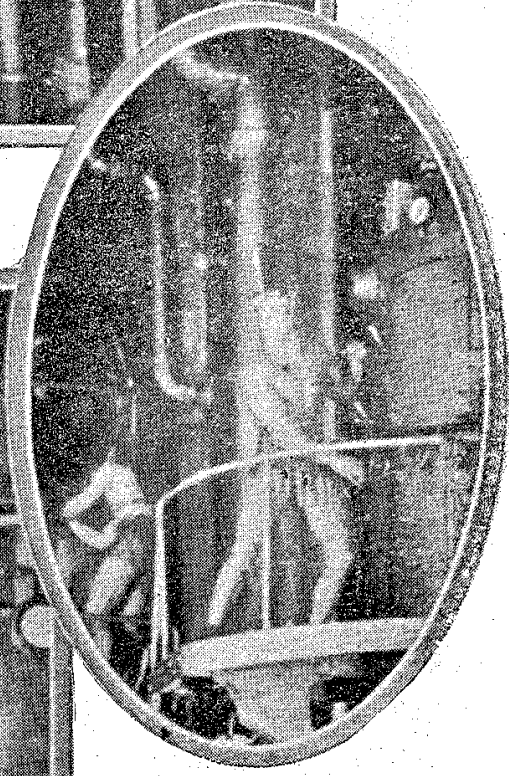
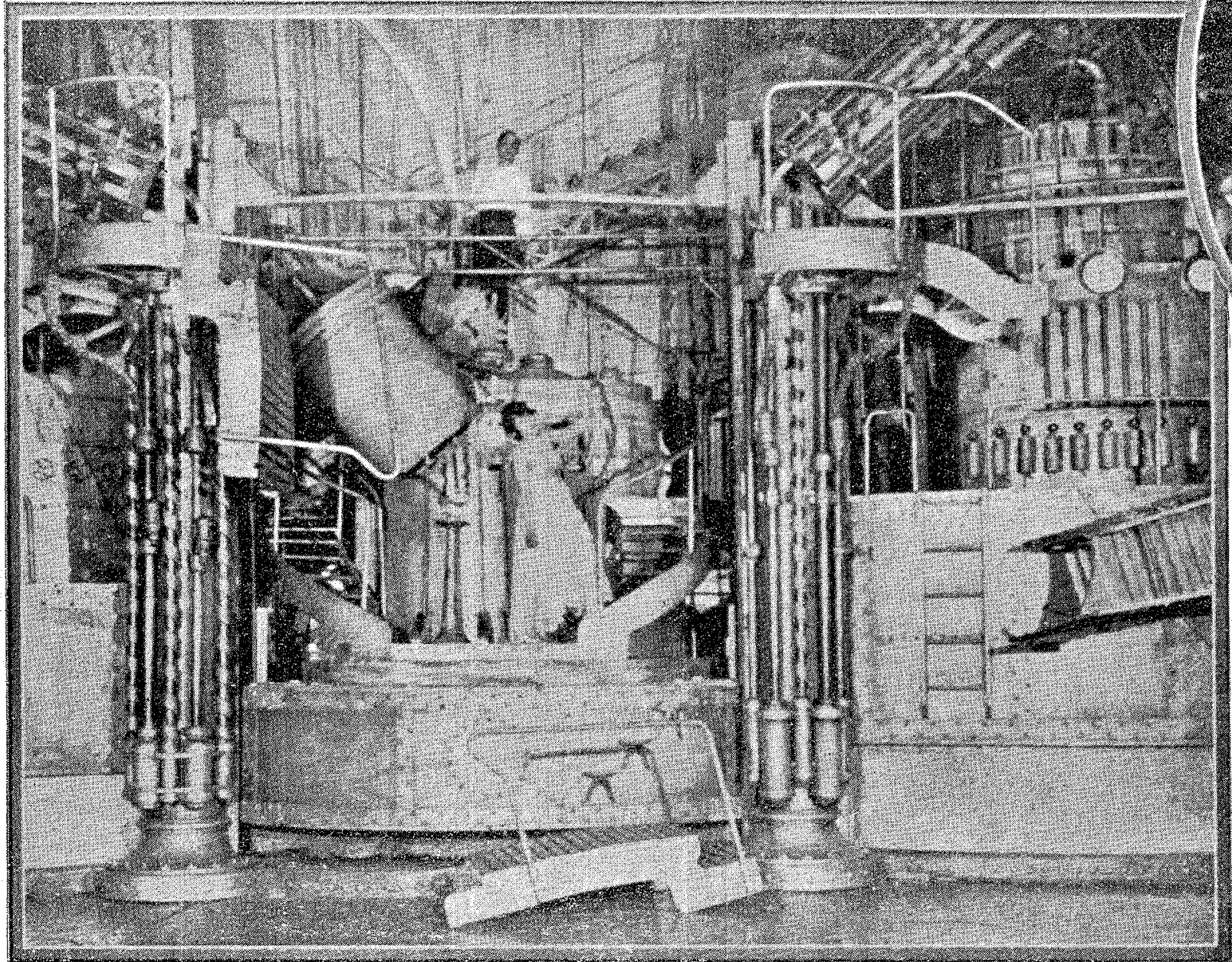
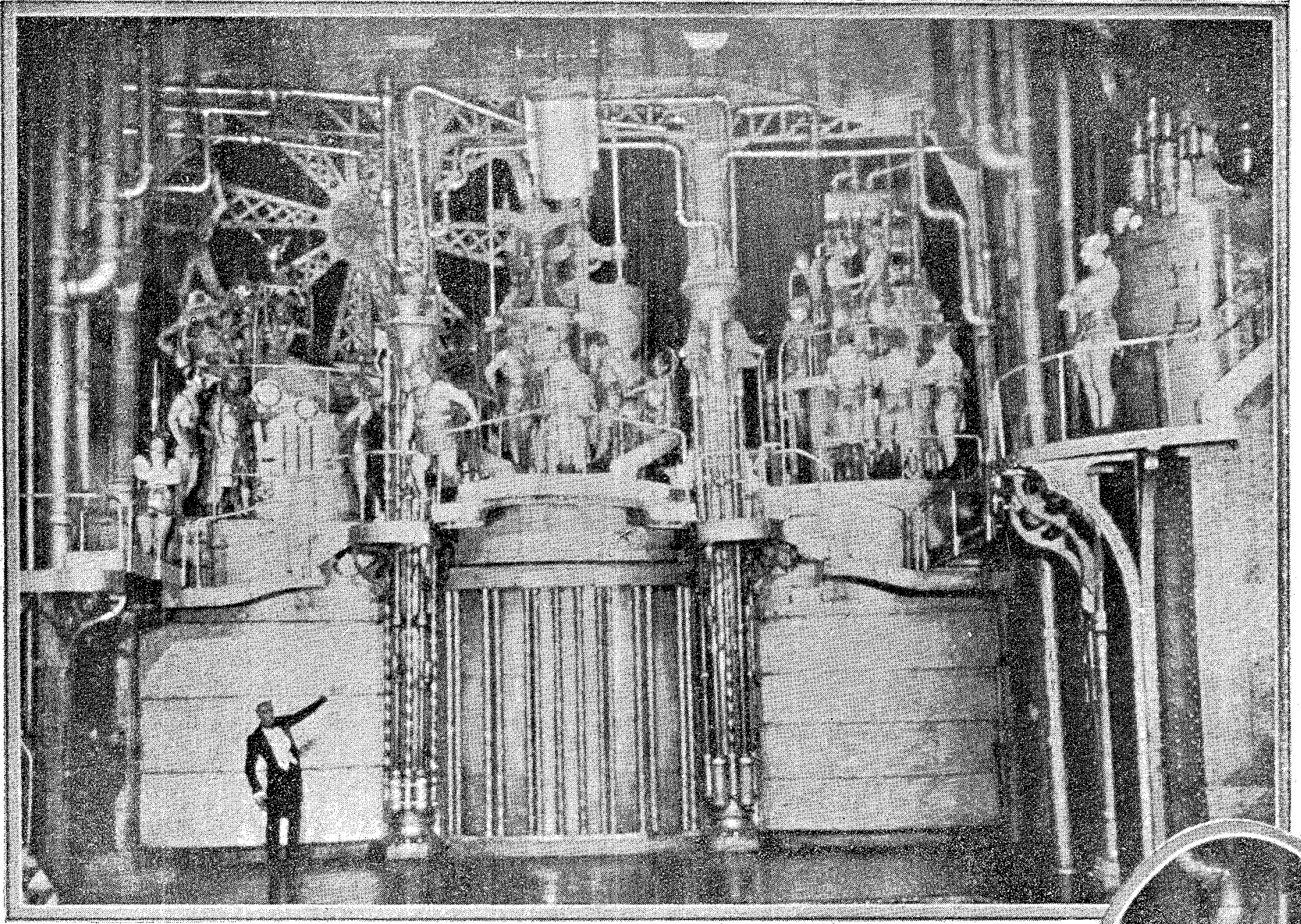
resim almak için bütün bir gün gözüm semade, bulutların ve güneşin vaziyetlerini tetkik etmekle vakit geçiririm. Çok defa müsait bir vaziyet görür görmez fotoğraf makinemi kucaklayarak evelce tespit ettiğim bir noktaya doğru koşarım. Bazen ben istediğim yere yetişinceye kadar güneş vaziyetini değiştirir, ve bütün emeğim boşa gider, ben de sukutu hayal içinde ezilirim. Her kes için hiç kıymeti olmıyan bir örümcek ağı çok defa benim için bir hazineden daha kıymetlidir.»

Burda gördüğümüz üç güzel fotoğraf «Londra fotoğrafı salonu»nda teşhir edilmiştir. Fotoğrafların en büyük kabahati (hayat) tan mahrum olmalarıdır; bu sayfalarda görülen birinci resimde sudaki bütün hareler pek canlı bir şekilde zapt ve tespit edilebilmiştir. Köpeğin yüzdüğü pek âlâ anlaşılmaktadır.

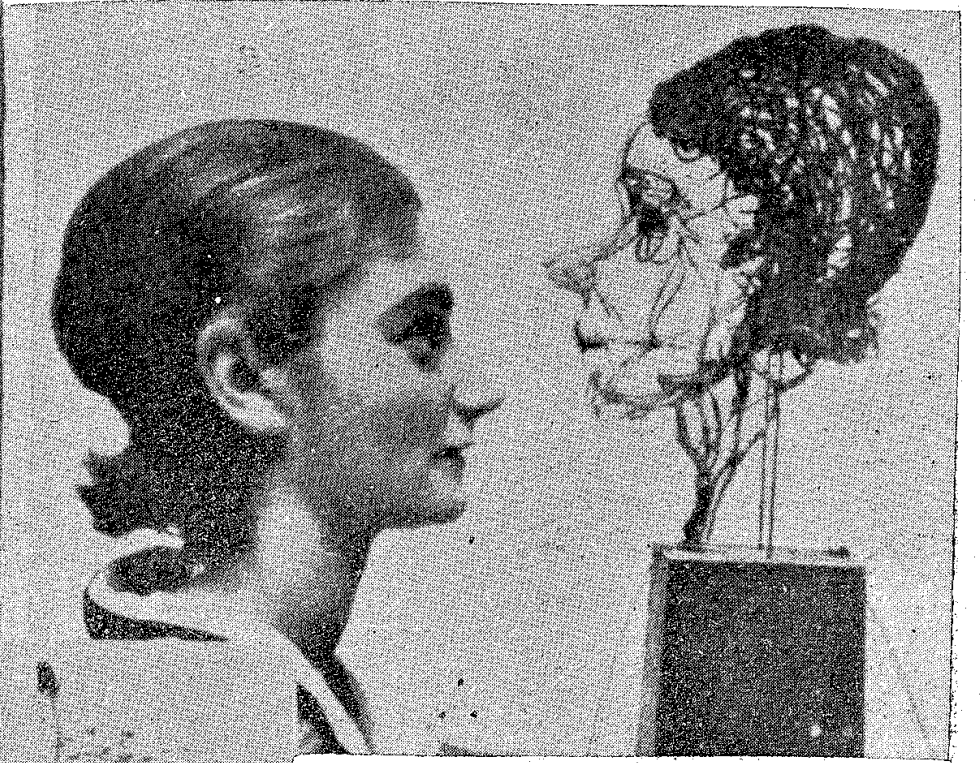
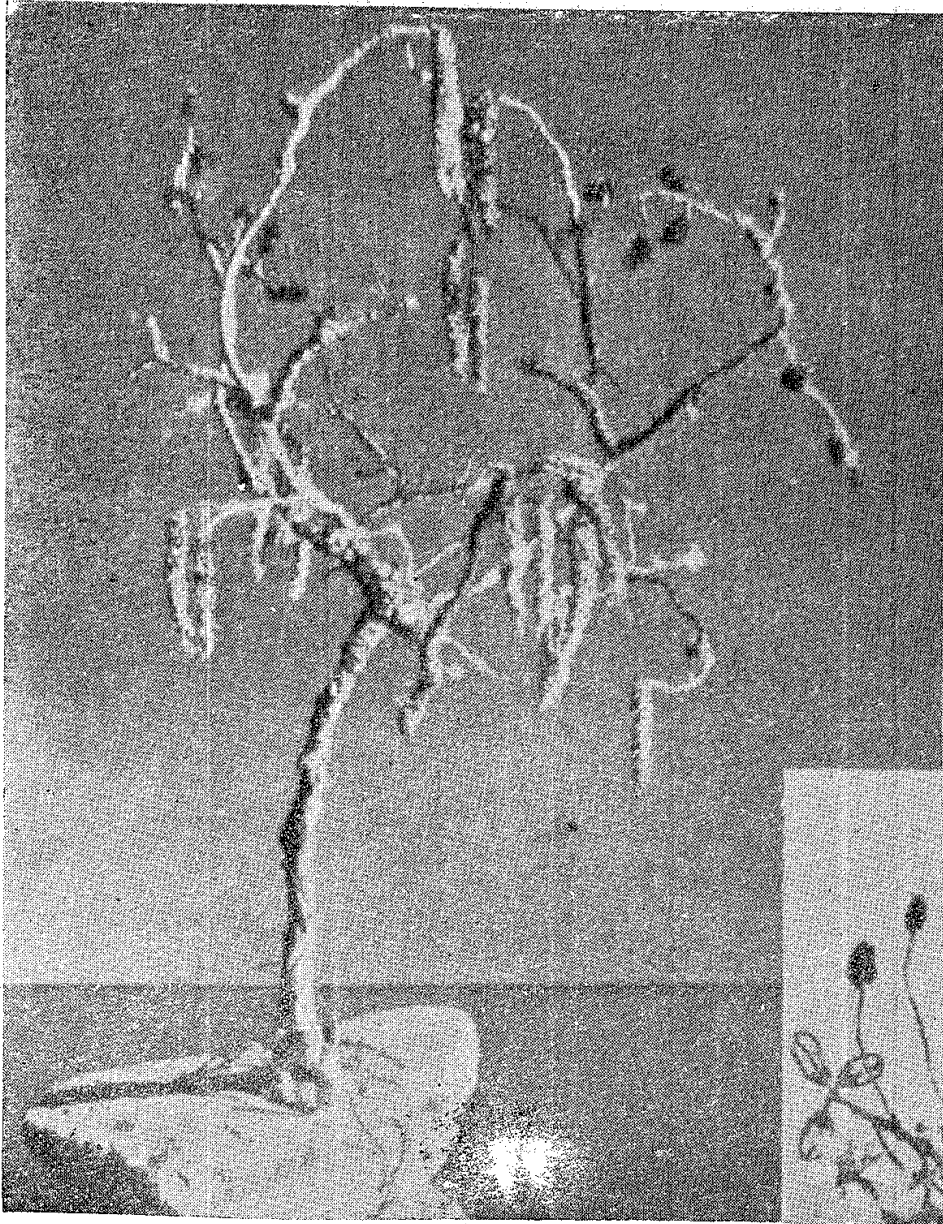
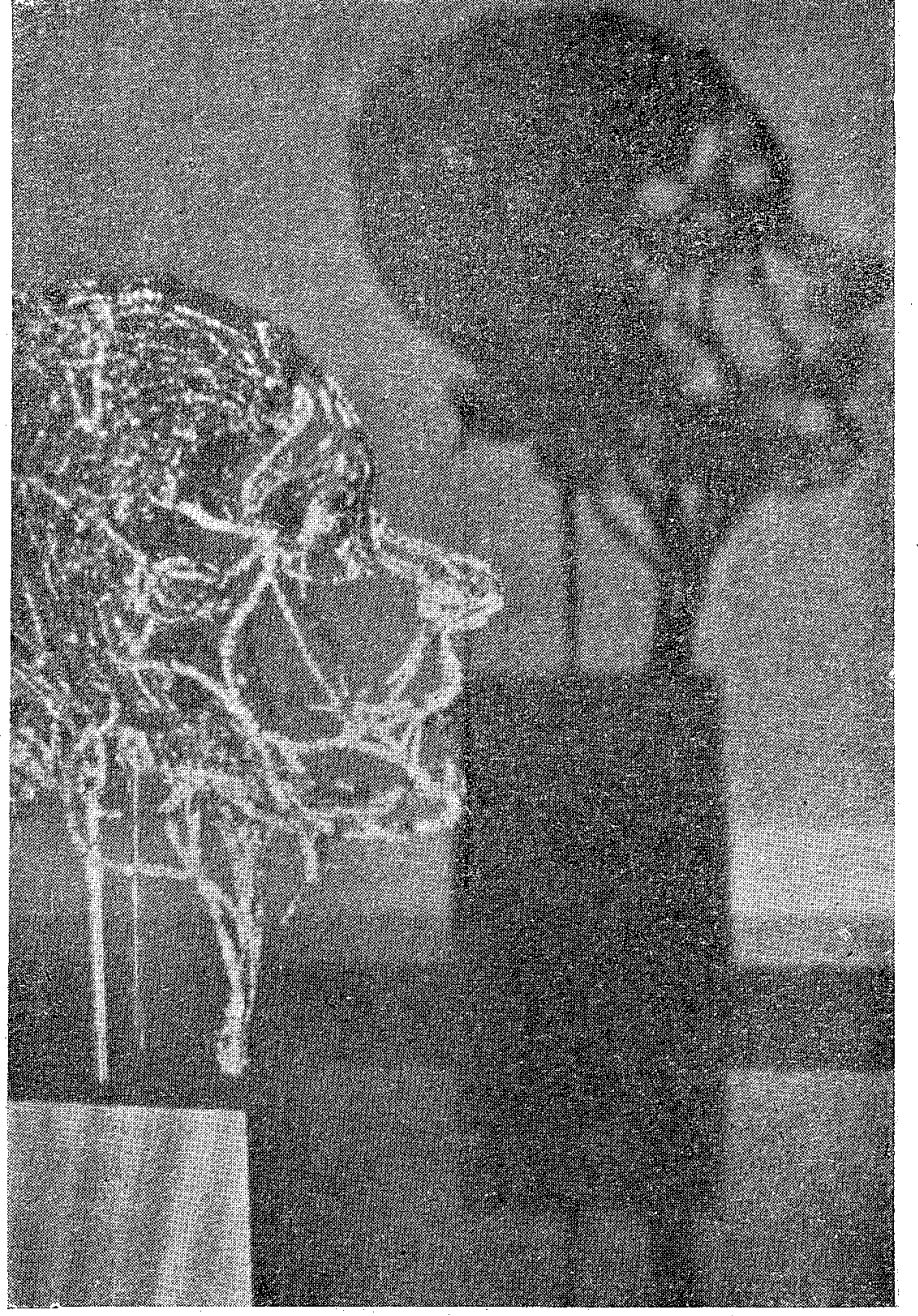
Bu resim Gladys M. Black tarafından alınmıştır. (Akşam gezintisi) ismini taşıyan ikinci resim Mr S. Nakagama namındaki bir japon san'atkârının aldığı fotoğraftır. Burada, bir tabloda görebileceğimiz incelik ve canlılığa tesadüf edebiliriz. Güneşin su üzerindeki iltimaları, akşam havasındaki loşluk, uzaktakı ufak kıvrışıklar, sandalın kayıcı hareketleri çok güzel görünüyor. Üçüncü resmin ismi (Akşam ziyası) dır. (Mr K. Ohara) nın eseridir. Burada, san'atkârların tabirini kullanarak, tabiat tamamıyla tecessüm etmiş diyebiliriz. Resim japonyada meddü cezirden sonra bir kumsalın akşam manzarasını gösteriyor. Cezir çekildikten sonra kumsalda henüz baki kalan ıslak kıvrışıklık bütün sıhhat ve güzelliğiyle ifade edilebilmiştir.

Fotoğraf güzel san'atlar sahasına girecek mi ?

Temaşa ve sahne âleminde bir harika: Makineden Cehennem.

Güzel san'atlar sahasında yeni bir zevk ve görüş.

Güzel san'atlarda yeni tezahürler

Son seneler zarfında Avrupa ve Amerika sergilerinde teşhir edilen san'at eserleri arasında güzellik ve orijinallik cihetiyle öyle nümunelere tesadüf ediliyor ki hayret ve takdir etmemek mümkün değildir. Bunlardan biri de bu defa Paris salon'unda teşhir edilen meşhur Alman san'atkârı (Fraulein Hilde Susanne Dans) in görülmemiş bir usuldeki eserleridir. Bunlar bir takım boncuklar ianesile yapılmış resim ve şekillerdir. Bu eserleri meydana getiren san'atkârın kudret ve mahareti Almanya ve Fransa merkezi idarelerinde tanınmış ve büyük bir merak ve alâka uyandırmıştır. Meselâ yünden ve başka maddelerden yapılmış tesbih taneleri vasıtasıyla (Dr.F.H.) in portresi cidden takdire şayandır. Fraulein Hildenin gene aynı vasıtayla yaptığı kendi portresi ayrı bir hususiyet ve yeniliği haizdir. Bir taslak halinde bulunan bu eserin gölgesi kendisine tam bir müşabehet arz etmektedir. Bu yeni tarzdaki resimle kendi fotoğrafının karşı karşıya gelmesinden hasıl olan manzara çok caziptir. «Baharın ilk günlerinde kayın ağacı» ismini taşıyan başka bir nümune de san'atkârın bütün san'at inceliklerine şahit oluyoruz. Yünden yapılmış ince yuvarlaklar vasıtasıyla, ilk baharda ağaçlardan nüsgün damladığı zamanı ifade etmek ve kayın ağcını bütün güzelliğiyle tecessüm ettirmek her halde hakiki ve ipdaî bir kabiliyet eseridir. Bir kaç çiçeği bir arada gösteren dördüncü eser de çok zariftir. Bütün bu nümuneler tezyini bir gaye ile yapılmıştır. Salonlarda çok zarif ve orijinal bir güzellik hasıl eder.

Cihan medeniyetinin beşiği

Bu günün müverrihleri, eski Mısır medeniyetine «cihan medeniyetinin beşiği» nazarıyla bakıyorlar. (Tutankhamen) ismini taşıyan meşhur çocuk firavnin son defa açığa çıkarılan şayanı hayret mezarından sonra bu

medeniyet Avrupa tarihçileri nazarında ehemiyetini bir kat daha artırdı, Bu defa sır Philip Sassoon'un tayare ile Hindistana giderken Mısırdaki çektiği kuşbakışı bir kaç resim tarihte ehemmiyetli bir faslı kaplıyan bir medeniyetten kalan şaheserleri çok nefis bir şekilde tecsim etmektedir. Bunlardan Medum ehramı araplarca «ehramı kâzip» ismile tanınmaktadır. Bunun tarihi dördüncü sülâleden firaun (Snefer) e kadar gitmektedir. Bu eser etrafındaki ova- dan 120 kadem yüksekliğindedir. Aşağıdan yukarıya basamak diyebileceğimiz ilk kısmı 96 ayak, ikinci basamağı 20, üçüncüsü 25 ayaktır. Bu ehramın semadan manzarası çok muhteşemdir. Etrafında dalgalanan kumlar üzerine uzattığı gölgesi ona ayrı bir heybet vermektedir. Gize'deki üçüncü piramid çok harap olmuştur. Mamafih bu harabisi ziyaretçiler için çok faydalıdır, çünkü nasıl bina edildiğini mükemmel bir surette gösterir. Buna Mycerinus yahut Men - Kan - Ra ehramı da denir.!

Sır Sassoon'un aldığı resimlerden biri de Gize'nin büyük ehramının resmidir. Bu ehramda iki milyondan fazla taşın terkip edilmiştir ve binası için, 100,000 adam, tuğyan zamanlarında üçer ay çalışmak üzere 20 sene uğraşmışlardır.

Büyük Karnak mabedi fotoğrafındaki azamet diğerlerine faiktir. Bu mabet nilden 1 ½ mil uzaktadır. 12 inci sülâle zamanında büyük kıt'ada bir mabet olmak üzere bina edilmiştir. Daha evvelce bunun yerinde başka büyük bina vardı. Karnak, (Thebes) in en büyük ilahı Amen (Ammon)a ithaf edilmiştir. (Pencere) manasında olan Karnak, Mısırın en büyük katedrali mesabesinde, ve mevcut dinî mabetlerin en muazzamıdır.

Resimler arasında Kahire etrafında (Halife mezarları) da dikkate şayandır. Sır Philip Sassoon ehramları hakkında şu sözleri söylüyor : «Helvan'ı ziyaretim bana Sphinx ve Gize ehramlarını yakın bir mesafeden semadan seyretmek fırsatını verdi. Bu

tayaran bana okadar tesir etmiştir ki onların üzerine tırmanmağa tercih edilebilir.» Menun ehramı Gize'dekilerden daha evvelki zamana aittir; Khufu'nun babası Snefer tarafından yapılmıştır.

Görüyoruz ki tayarenin faydalarından biri de bize büyük eserler ve abideler hakkında daha esaslı resimler temin etmesidir.

Bir tiyatro harikası

(Robot) (sun'î adam) lar hakkında evvelce bu sütunlarda okuyucularımıza malûmat vermiştik. Bu sefer ona, New Yorkta muazzam bir tiyatro temsiliinde tesadüf ediyoruz : Oyunun mevzuu : (Magister) ismini taşıyan Şeytan, kendi ibda ettiği Mima ismindeki sun'î bir kadın vasıtasıyla «insan», yani merkezî Avrupadan bir oduncuyu idlal ediyor ve onun ruhunu her türlü fenalığa sevk ediyor, böylece onu cehenneme sokuyor. Ennihayet Mimi ile bu genç birbirlerini temiz bir aşkla sevdikleri için şeytanın bütün pılanları altüst oluyor. Eser Macar dramcısı (Ferenc Molnar) tarafından yazılmıştır (David Belasco) vasıtasıyla sahneye konulmuştur. Sahne değişmesi 8 haftadan fazla sürmüş ve 60,000 ingiliz lirasından fazla masrafa malolmuştur. Dekor zatül'hareke çarhlar, pistonlar ve makinelerle cehennemi temsil ediyor. Bütün bu muazzam makineden cehennemin önünde zebaniler faaliyettedir. Oyunda perde inip kalkması yoktu.

(Makineden cehennem) haline çevrilmiş olan sahnede hakikaten cehennemî bir hareket vardı, iki küçük boynuzu ve siyah smokiniyle Magister — Şeytan, önde meş'um pılanı etrafında koşuyordu.

Eser ahlâki bir piyestir. Nihayet iki gencin sevişmesi neticesinde bütün bu muazzam makine tesisatı birdenbire sarsılıp yıkılıyor ve oyun faziletin galebesiyle hitam buluyor.

San'at ve inkilap, son nefeslerini aldığı iddia edilen tiyatro sahnesinde bile kendini gösteriyor.

KÂZİM SEVİNÇ